

Nota

Kostentoeererekening

Gemeente Veldhoven

d.d. 20 december 2022

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Inleiding.....	3
1.3	Wettelijk kader	4
1.4	Leeswijzer	4
1.5	Definities.....	5
Hoofdstuk 2	Kaders kostentoerekening	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	De theorie	6
2.3	Kostendragers.....	6
2.4	Overhead	7
2.5	Integrale kostprijs	7
2.5.1	Externe verslaggeving (P&C-cyclus).....	8
2.5.2	Kostendekkende tarieven en heffingen.....	8
2.5.3	Overige kostencalculaties	9
2.6	Keuze systematiek	10
Hoofdstuk 3	Systematiek voor kostentoerekening	11
3.1	Inleiding.....	11
3.2	Stap 1: Toerekenen van loonkosten.....	11
3.3	Stap 2: Toerekenen van directe kosten	12
3.3.1	Hulpkostenplaats.....	12
3.4	Stap 3: Toerekenen van indirecte kosten (overhead)	12
3.5	Kostendekkende tarieven en heffingen	13
3.6	Frequentie van kostentoerekening	13
Hoofdstuk 4	Beleidslijnen gemeente Veldhoven.....	14
4.1	Beleidslijnen	14
4.2	Kostendragers.....	14
4.3	Overhead	14
4.4	Integrale kostprijs	14
4.5	Loonkosten	14
4.6	Directe kosten.....	15
4.7	Indirecte kosten (overhead).....	15
4.8	Kostendekkende tarieven en heffingen	15
4.9	Frequentie van kostentoerekening	15
Bijlage I:	Verantwoordelijkheden baten en lasten.....	16
Bijlage II:	Voorbeeld kostentoerekening.....	17

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2017 zijn de financiële beleidsnota's voor de laatste maal geactualiseerd. Belangrijk is om periodiek het beleid te toetsen aan wettelijke tegels, maar ook bekijken of eigen beleid nog past.

Sinds de vorige actualisatie zien we geen grote wijzigingen in wet- en regelgeving voor wat betreft kostentoerekening. Zodoende bevat deze nota een geactualiseerd beleid met daarin alleen enkele aangepaste nuances.

1.2 Inleiding

De gemeentelijke rol verandert constant en hierbij moet het bestuur in staat worden gesteld om goede keuzes te maken. Burgers en bedrijven hebben hierbij recht op transparantie en inzicht. Een goede financiële informatievoorziening is dan van groot belang. Enkele voorbeelden:

- inzicht in en vergelijken van de gemeentelijke heffingen en tarieven. Wat doen wij allemaal voor de producten en diensten die geleverd worden? En, wellicht net zo belangrijk, wat kost dat?
- inzicht in de financiële haalbaarheid van bouwgrondexploitaties zoals bedrijventerrein Habraken en Zilverackers;
- inzicht in de financiële haalbaarheid van investeringsprojecten zoals de bouw van multifunctionele accommodaties (Mfa's) en mobiliteitsvraagstukken;
- inzicht in nieuwe taken zoals de energietransitie;
- inzicht in de totale kosten van een raadsprogramma, zoals bijvoorbeeld het sociaal domein, en de bijbehorende taakvelden.

Bovenstaande geeft aan dat een juiste kostentoerekening essentieel is. Het doel van deze nota is het zo juist mogelijk toerekenen van kosten aan activiteiten, producten, diensten en taken van de gemeente. Deze doelstelling gaat gepaard met een drietal voorwaarden:

- eenvoud → de juistheid van de systematiek dient in verhouding te staan tot de administratieve lasten ervan;
- bedrijfseconomische principes → kosteninzicht, transparantie, informatievoorziening en sturing voor de budgethouder en bestuur;
- voldoen aan wet- en regelgeving.

1.3 Wettelijk kader

Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV)

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in artikel 8, eerste lid, onderdeel c voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Voorheen waren gemeenten vrij om te bepalen hoe overheadkosten werden opgenomen in de begroting en jaarrekening.

Financiële beheersverordening

De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Dit gebeurt op grond van Gemeentewet artikel 212 en heeft gestalte gekregen in de "Financiële beheersverordening".

Artikel 15 van deze verordening geeft aan dat het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeente Veldhoven dient te geschieden conform de door de raad vastgestelde nota kostentoe rekening.

In artikel 22 (sub c) wordt vermeld dat de administratie zodanig van opzet en werking is, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor het verschaffen van informatie aan de budgethouders en voor het maken van kostencalculaties.

Kostendekkende tarieven

De raad heeft in 2011 de nota kaderstellend legesbeleid vastgesteld. In deze nota is aangegeven welke (wettelijke) randvoorwaarden er gesteld worden aan de kostendekkendheid van leges en welke kosten mogen worden meegenomen in de kostprijsberekening. De nota kostentoe rekening zorgt voor de juiste systematiek om te voldoen aan de randvoorwaarden van de nota over het kaderstellend legesbeleid. Hetzelfde geldt voor de wet- en regelgeving die betrekking heeft op andere tarieven zoals b.v. afvalstoffenheffing en rioolheffing. In de handreiking kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen van de VNG worden de wettelijke kaders toegelicht. Deze handreiking dient als leidraad bij het opstellen van de kostendekkende tarieven en heffingen.

De Wet markt en overheid

De Wet markt en overheid, die per 1 juli 2012 in werking is getreden, geeft aan dat gemeenten voor economische activiteiten ten minste de integrale kostprijs inclusief winstoverslag in rekening moeten brengen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de wettelijke en theoretische kaders beschreven voor het toerekenen van kosten. In hoofdstuk 3 wordt de toe te passen systematiek van kostentoe rekening toegelicht. Tot slot worden in hoofdstuk 4 de beleidslijnen voor de gemeente Veldhoven met betrekking tot de toerekening van kosten samengevat.

1.5 Definities

De integrale kostprijs van een product of dienst bestaat uit de totale kosten (directe en indirecte kosten) die gemaakt worden voor het produceren of leveren van het product of de dienst.

Onder directe kosten moeten die kosten worden verstaan, waarbij reeds bij hun ontstaan het oorzakelijke verband met het product bekend is.

Indirecte kosten (overheadkosten en rentekosten) zijn kosten die mede door een organisatie moeten worden gemaakt om het productieproces en dus het product te realiseren. Een duidelijke (1 op 1) relatie tussen deze kosten en de afzonderlijke producten ontbreekt (geen oorzakelijk verband met product).

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten zijn onderdeel van de indirecte kosten.

Cijfer kunnen extracomptabel (buiten de financiële boekhouding en externe verslaggeving) en intracomptabel (binnen de financiële boekhouding en externe verslaggeving) verwerkt worden.

Hoofdstuk 2 Kaders kostentoerekening

2.1 Inleiding

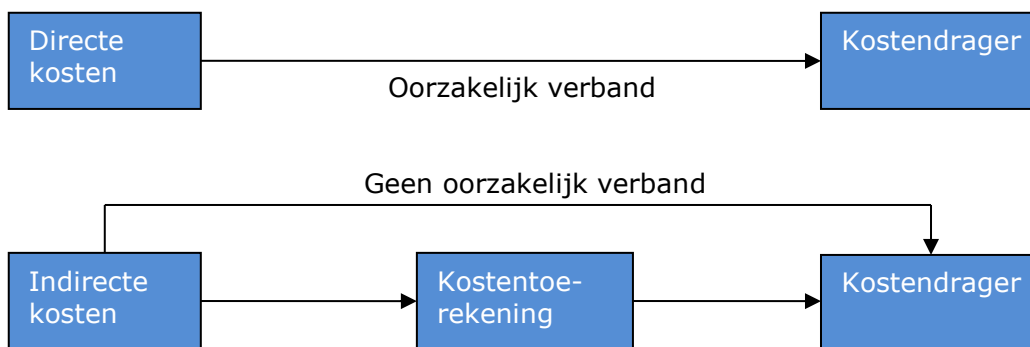
In dit hoofdstuk worden de wettelijke en theoretische kaders van kostentoerekening verder uitgewerkt. Specifiek wordt hierbij ingegaan op de begrippen (kostendrager, overhead, integrale kostprijs) die in de theorie over kostentoerekening gehanteerd worden en wat de gemeentelijke financiële wetgeving aangeeft over deze begrippen.

2.2 De theorie

Het berekenen van de kostprijs van producten of diensten kent drie stappen:

1. Hoe worden de kostendragers gedefinieerd?
2. Wat zijn de directe en indirecte kosten die gerelateerd zijn aan de kostendrager?
3. Op welke wijze wordt indirecte kosten (overhead en rente) aan een kostendrager toegerekend?

De kostendragers zijn de producten of diensten van een organisatie waarvan de kostprijs berekend wordt. Wanneer een integrale kostprijs per product/dienst berekend wordt, wordt er een onderscheid gemaakt tussen directe en indirecte kosten. Het criterium is of de kosten een direct oorzakelijk verband hebben met de producten (zie onderstaande afbeelding).

Afbeelding 1: positionering kostentoerekening.

Directe kosten worden rechtstreeks toegerekend aan de kostendragers. Stap 3 gaat over de allocatiesystematiek (de toerekening) waarmee organisaties de indirecte kosten (overhead en rente) aan de kostendragers toekennen, ofwel *de kostentoerekening*. De kostentoerekening van de rente wordt beschreven in de beleidsnota rentebeleid en -toerekening.

2.3 Kostendragers

In het BBV is opgenomen dat raad en college elk hun eigen informatievoorziening kennen, toegespitst op de rollen en taken van deze bestuursorganen. De raad stuurt op programma's en het college op taakvelden. Taakvelden kunnen worden gespecificeerd naar één of meerdere deeltaken. De ambtelijke organisatie is vrij om naar eigen inzicht de deeltaken te definiëren. Kostensoorten in combinatie met de deeltaken is het niveau waarop baten en lasten binnen de gemeentelijke administratie worden verantwoord. Daarnaast worden baten en lasten verantwoord op investeringen, bouwgrondexploitaties en voorzieningen¹.

¹ Investerings en voorzieningen zijn gekoppeld aan taakvelden. Bijvoorbeeld: de kapitaallasten (afschrijving en rente) van een vervangingsinvestering riolering valt onder taakveld 7.2 riolering en de storting in de onderhoudsvoorziening wegen valt onder taakveld 2.1 verkeer en vervoer.

De kostendragers van de gemeente Veldhoven zijn: deeltaken, bouwgrondexploitaties, investeringen en voorzieningen.

De kostensoorten bij gemeenten zijn ingedeeld conform bedrijfseconomische principes (loonkosten, inhuurkosten, subsidie, goederen van derden, afschrijvingskosten, huurinkomsten etc.). In het BBV is opgenomen dat de kaders voor indeling van de kostensoorten worden voorgeschreven in de Ministeriële Regeling informatie voor derden (Iv3). Binnen deze kaders is de gemeente vrij haar kostensoorten verder te specificeren.

Zie bijlage I voor een schematische weergave van de relatie tussen programma's, taakvelden, kostendragers en kostensoorten.

2.4 Overhead

Tot de vernieuwing van het BBV in 2016 gaf het BBV geen richting aan de wijze waarop baten en lasten moesten worden toegerekend. Dus ook niet voor overhead. De gemeenten waren vrij welke kosten aan te merken als overhead en hoe deze te toe te rekenen. Nu heeft het BBV in artikel 1 lid 1 sub I een definitie opgenomen van overheadkosten:

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Deze definitie is door het BBV verder uitgewerkt in een notitie Overhead. Deze notitie wordt gebruikt als leidraad voor het bepalen van de hoogte van de overhead. In de notitie wordt aangegeven dat overhead bestaat uit de baten en lasten van:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O / HRM;
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC);
6. juridische zaken;
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning;
8. informatievoorziening en automatisering (ICT) (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen);
9. facilitaire zaken en Huisvesting;
10. documentaire informatievoorziening (DIV);
11. managementondersteuning primair proces.

Ook is in het BBV vastgelegd hoe overhead in de begroting en de jaarrekening moet worden opgenomen.

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead.

2.5 Integrale kostprijs

De integrale kostprijs van een product of dienst bestaat uit de totale kosten (directe en indirecte kosten) die gemaakt worden voor het produceren of leveren van het product of de dienst. Dus inclusief de overhead. In de volgende paragrafen wordt beschreven waar een integrale kostprijs voor dient en welke kaders worden toegepast.

2.5.1 Externe verslaggeving (P&C-cyclus)

De consequentie van de in de paragraaf 2.4 beschreven wetgeving is dat geen integrale kostprijs wordt toegepast bij het opstellen van de programma's en taakvelden binnen de producten van de P&C-cyclus (o.a. begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening). Overhead wordt immers op een apart taakveld begroot en verantwoord. In de programma's (overige taakvelden) moeten alleen de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Voorheen mocht een gemeente zelf bepalen hoe en of men indirecte kosten (overhead) toerekende aan de programma's. Elke gemeente ging hier op een verschillende manier mee om wat benchmarking tussen gemeente op basis van de externe verslaggeving heel moeilijk maakte. Nu krijgt de raad op eenvoudige wijze meer inzicht in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten. En, door de eenduidige systematiek, kan er een beter financieel vergelijk gemaakt worden tussen gemeenten op basis van de externe verslaggeving.

In het BBV is één uitzondering gemaakt op voorgaande. Er mag wel een integrale kostprijs berekend worden voor grondexploitaties, investeringen en andere projecten (b.v. groot onderhoudsprojecten ten laste van een voorziening). Deze uitzondering is gemaakt, omdat bijvoorbeeld het niet toerekenen van overhead aan investeringen anders zou leiden tot een begrotingstekort. De jaarlijkse overheadlasten van deze investeringen zouden dan namelijk in één keer ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht, in plaats van deze te activeren en meerjarig af te schrijven. Uitgangspunt is om gebruik te maken van deze mogelijkheid in de wetgeving en zodoende op te nemen in de boekhouding en externe verslaggeving.

Overhead wordt toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en andere projecten (voorzieningen) en wordt verwerkt in de boekhouding en externe verslaggeving.

Om het inzicht te behouden in het totaal van de overhead, worden alle baten en lasten m.b.t. overhead in het overzicht overhead gepresenteerd. De overhead die wordt toegerekend aan de voorzieningen, grondexploitaties en investeringen wordt apart als negatieve last in het overzicht overhead opgenomen. In de praktijk zal dit gebeuren door op het taakveld 0.4 overhead onder de lasten een negatief bedrag op te nemen en dit bedrag op het betreffende kostendrager weer als last te verantwoorden. Hierdoor wordt voorkomen dat de exploitatie onnodig wordt opgeblazen.

2.5.2 Kostendekkende tarieven en heffingen

In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Bij de berekening van kostendekkende tarieven en heffingen mag worden uitgegaan van een integrale kostprijs (inclusief overhead). Om uitvoering te geven aan wet- en regelgeving (o.a. welke kosten in tarieven mogen worden opgenomen) wordt de handreiking kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen van de VNG als leidraad gebruikt. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te kunnen bepalen. Daarom zal de berekening van kostendekkende tarieven en heffingen bij de primitieve begroting extracomptabel (buiten de boekhouding en externe verslaggeving) plaatsvinden. Het gaat hier o.a. om leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Desondanks is het wel belangrijk om het bestuur, burgers en bedrijven in de begroting inzicht te geven hoe de tarieven worden berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt. In het BBV is opgenomen dat deze informatie moet worden opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

In de paragraaf lokale heffingen van de begroting wordt opgenomen hoe de kostendeckende tarieven en heffingen worden berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt.

Uit oogpunt van transparantie is voorgeschreven dat deze toelichting niet alleen op het niveau van de verordeningen moet plaatsvinden, maar ook op een meer gedetailleerd niveau, zijnde de onderliggende hoofdstukken of onderdelen. Ook de mate van kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken of onderdelen binnen een verordening en binnen de hoofdstukken of onderdelen moet worden toegelicht.

De methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan gemeentelijke taakvelden. In deze notitie wordt een eenduidige methodiek uitgewerkt die van toepassing is op alle onderdelen van de financiële huishouding.

2.5.3 Overige kostencalculaties

Voor het opstellen van kostencalculaties (kostenanalyses) is het vaak belangrijk om inzicht te hebben in de integrale kostprijs van een product of dienst. Wat kost ons de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), wat zijn de kosten van onderwijshuisvesting of wat zijn de kosten van een bestemmingsplanverzoek aangevraagd door derden? Allemaal vragen waarbij een integrale kostprijs berekend kan worden. Zoals aangegeven in dit hoofdstuk, is dit niet meer mogelijk vanuit de programma's en taakvelden opgenomen in de externe verslaglegging. De systematiek van kostentoe rekening uit hoofdstuk 3 zal hierin voorzien zodat een integrale kostprijs voor dergelijke calculaties en analyses extracomptabel bepaald kan worden.

2.6 Keuze systematiek

Bij de keuze van een systematiek voor kostentoerekening moet een afweging gemaakt worden tussen de nauwkeurigheid van de toerekening in relatie tot de administratieve last die hiermee gemoeid is (zie onderstaande afbeelding 3). Hierbij moet de nauwkeurigheid van het systeem in balans zijn met de administratieve last die hiermee is gemoeid.

Afbeelding 2: Administratieve last in verhouding tot nauwkeurigheid.

Bij de uitwerking van een systematiek voor kostentoerekening in het volgende hoofdstuk wordt een juiste balans tussen nauwkeurigheid en administratieve last gewaarborgd.

Hoofdstuk 3 Systematiek voor kostentoerekening

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt stapsgewijs uitgelegd hoe directe en indirecte kosten worden toegerekend. Stappen:

1. toerekenen van loonkosten;
2. toerekenen van directe kosten;
3. toerekenen van indirecte kosten (overhead).

Vervolgens wordt er nog kort ingegaan op het bepalen van de kostendekkende tarieven en tot slot wordt aangegeven wanneer (frequentie) de systematiek wordt toegepast.

3.2 Stap 1: Toerekenen van loonkosten

De eerste stap is het verdelen van loonkosten, één van de grootste kostenposten van een gemeente, over de kostendragers. Loonkosten kunnen zowel direct als indirect (overhead) zijn. Loonkosten van overhead worden conform de definitie en uitleg uit paragraaf 2.4 toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead.

De begrote/gerealiseerde loonkosten worden per organisatieonderdelen (op kostenplaatsen) verzameld. Vervolgens worden de loonkosten o.b.v. capaciteit per functie verdeeld naar de kostendragers.

Door de loonkosten per functie toe te rekenen wordt rekening gehouden met differentiatie binnen het functiegebouw van het personeel. Concreet: een functie met schaal 10 is duurder dan een functie met schaal 6. Dit verhoogd de nauwkeurigheid van de toegerekende loonkosten op een taakveld of project.

Voorcalculatie (begroting)

De geraamde loonkosten worden per formatie toegerekend aan de kostendragers.

Een hulpmiddel hierbij kan zijn een capaciteitsplanning (productieve uren²) of een inschatting in percentages.

Nacalculatie (realisatie)

De nacalculatie bij de jaarrekening van loonkosten kan op twee manieren. De basisregel is:

De gerealiseerde loonkosten van een persoon worden toegerekend aan kostendragers o.b.v. verdeling van de formatieplaats van deze persoon bij de begroting.

Uitzondering hierop zijn de loonkosten van personen die een aanzienlijke bijdrage leveren aan projecten.

De loonkosten van personen die een aanzienlijke bijdrage leveren aan bouwgrondexploitaties, investeringen en overige projecten (voorzieningen) worden toegerekend o.b.v. gerealiseerde productiviteit.

Bijvoorbeeld met behulp van tijdregistratie of een inschatting van de uitgevoerde werkzaamheden in uren. Dit vergroot de nauwkeurigheid en inzicht van deze projecten.

² Productieve uren = werkbare uren -/- improductieve uren.

3.3 Stap 2: Toerekenen van directe kosten

De directe en indirecte loonkosten zijn nu verdeeld naar de kostendragers.

Uitgangspunt binnen het BBV is om zoveel mogelijk directe kosten direct toe te rekenen aan de kostendragers.

Bijvoorbeeld, de stortkosten van de afvalinzameling worden rechtstreeks toegerekend aan het taakveld 7.3 Afval. De onderhoudskosten van de scholen worden rechtstreeks begroot en verantwoord op het taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting. De kosten van de aanleg van een weg worden rechtstreeks geraamd en geboekt op het investeringsnummer.

3.3.1 Hulpkostenplaats

Echter, een aantal taken en activiteiten wordt aangemerkt als directe kosten (geen overhead), maar kan niet rechtstreeks worden toegerekend (begroot en verantwoord) aan de kostendragers.

Concreet zijn dit activiteiten of taken waarvan het budget en/of de realisatie (een factuur of de kapitaallasten van een investering) niet direct opgesplitst kan worden naar meerdere taakvelden. Enkele voorbeelden:

- De kosten van de gemeentewerf en de tractiemiddelen gebruikt door de buitendienst worden aangemerkt als directe kosten voor de producten en diensten die door de buitendienst worden geleverd (geen overhead). De buitendienst werkt aan meerdere taakvelden zoals taakveld 2.1 Verkeer en vervoer en 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie etc. Alleen bijvoorbeeld een factuur voor brandstof van een voertuig of de elektriciteitskosten van de gemeentewerf is niet rechtstreeks toe te rekenen aan deze taakvelden. M.b.v. een verdeelsleutel (uren buitendienst) worden de baten en lasten verdeeld naar de betreffende taakvelden.
- Wanneer het belastingstelsel meerdere taakvelden (OZB woningen, OZB-niet woningen, afvalstoffenheffing, rioolheffing) bedient, dan moeten de kosten over deze betreffende taakvelden worden verdeeld. Hierbij wordt een praktische verdeelsleutel gehanteerd (bijv. naar rato van de opbrengsten uit de heffingen/belastingen).

De baten en lasten van niet direct toerekenbare directe activiteiten en taken worden eerst verzameld op een *hulpkostenplaats* en met behulp van een verdeelsleutel toegerekend aan de kostendragers.

Het gebruik van deze systematiek van verzamelkostenplaatsen zal alleen worden toegepast indien geen andere (administratieve) oplossing te vinden is.

3.4 Stap 3: Toerekenen van indirecte kosten (overhead)

De overhead moet op een consistente wijze worden toegerekend. Een methode wordt niet door de wetgever voorgeschreven, maar moet door de raad worden vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening. Bij de methodiek kan gedacht worden aan de door het CBS gehanteerde techniek (naar rato van personeelskosten) of bijvoorbeeld naar rato van de omvang van de taakvelden.

Omdat er geen causaal verband is tussen de omvang van de taakvelden t.o.v. de toe te rekenen overhead wordt deze methode niet gevolgd. De door het CBS gehanteerde methode, naar rato van personeelskosten, is niet voldoende nauwkeurig. Er wordt geen recht gedaan aan het feit dat inhuur vaak duurder is dan het vast personeel en dat binnen het vaste personeel sprake is van loondifferentiatie. Daarom wordt gekozen voor onderstaande methode:

Het saldo van baten en lasten toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead wordt toegerekend aan de kostendragers op basis van arbeidsintensiviteit (een overheadtarief).

Dit kan bijvoorbeeld een overheadtarief zijn per uur of per fte (formatie/bezetting), rekening houdend met ingehuurde uren of fte's. Ook externe inhuur maakt gebruik van de faciliteiten (werkplek, ondersteuning, advies etc.) van de organisatie. Vanuit deze optiek wordt overhead toegerekend aan de kostendrager(s) waar de inhuurcapaciteit aan werkt.

Een overheadtarief wordt als volgt berekend:

$$\text{Overheadtarief} = \frac{\text{Saldo van baten en lasten toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead}}{\text{Aantal productieve uren (of aantal fte formatie/bezetting) van vast personeel en ingehuurd personeel}^3}$$

Zoals vermeld in paragraaf 2.5.1 wordt alleen de overhead aan grondexploitatie, investeringen en andere projecten (voorzieningen) verwerkt in de boekhouding en externe verslaggeving.

3.5 Kostendekkende tarieven en heffingen

Kostendekkende tarieven en heffingen worden op basis van de primitieve begroting bepaald. In paragrafen 3.3 en 3.4 zijn de directe en indirecte kosten toegerekend en is er (extracomptabel) inzichtelijk wat de integrale kostprijs is van alle taakvelden, bouwgrondexploitatie, (onderhouds)voorzieningen, investeringen etc. Dit is een te hoog abstractieniveau voor het bepalen van o.a. de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Daarom wordt in de financiële administratie vastgelegd welke kosten mogen worden meegenomen in de kostendekkendheid van leges en tarieven. Alleen de kosten van activiteiten en taken die mogen worden opgenomen in tarieven en heffingen worden toegerekend aan de kostprijs van de kostendekkende tarieven en heffingen.

Alle baten en lasten van overhead moeten worden opgenomen op taakveld 0.4 Overhead en doorbelast naar de kostendragers. De stortingen en onttrekkingen in reserves t.b.v. van de overhead maken hier geen onderdeel van uit. Deze baten en lasten worden opgenomen op taakveld 0.10 Mutaties reserves, maar mogen wel worden meegenomen in de bepaling van de kostendekkende tarieven en heffingen.

3.6 Frequentie van kostentoe rekening

In bijlage II wordt een voorbeeld gegeven van de systematiek beschreven in dit hoofdstuk. Het betreft een consistente methode waarbij de overhead o.b.v. arbeidsintensiviteit wordt toegerekend aan de kostendragers. Deze systematiek wordt toegepast bij zowel de voorcalculatie als de nacalculatie. Hieronder de frequentie:

Voorcalculatie (begroting)

Eenmaal per jaar bij het opstellen van de primitieve begroting.

Nacalculatie (realisatie)

Eenmaal per jaar bij het opstellen van de jaarrekening.

³ Exclusief vast en ingehuurd overheadpersoneel.

Hoofdstuk 4 Beleidslijnen gemeente Veldhoven

4.1 Beleidslijnen

Alle voorgestelde beleidslijnen voor de gemeente Veldhoven met betrekking tot toerekening van kosten worden in de volgende paragrafen weergegeven.

KADERS

4.2 Kostendragers

1. De kostendragers van de gemeente Veldhoven zijn; deeltaken, bouwgrondexploitaties, investeringen en voorzieningen.

4.3 Overhead

2. Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
3. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead.

4.4 Integrale kostprijs

Externe verslaggeving (P&C-cyclus)

4. In de externe verslaggeving wordt geen integrale kostprijs toegepast.
5. Overhead wordt toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en andere projecten (voorzieningen) en wordt verwerkt in de boekhouding en externe verslaggeving.

Kostendekkende tarieven en heffingen

6. Voor de berekening van kostendekkende tarieven en heffingen bij de primitieve begroting wordt extracomptabel een integrale kostprijs berekend.
7. In de paragraaf lokale heffingen van de begroting wordt opgenomen hoe de kostendekkende tarieven en heffingen worden berekend en welke beleidskeuzes bij die berekening zijn gemaakt.

SYSTEMATIEK

4.5 Loonkosten

Algemeen

8. Loonkosten zijn zowel directe als indirecte kosten.
9. De begrote/gerealiseerde loonkosten worden per organisatieonderdelen (op kostenplaatsen) verzameld. Vervolgens worden de loonkosten o.b.v. capaciteit per functie verdeeld naar de kostendragers.

Voorcalculatie (begroting)

10. De geraamde loonkosten worden per formatie toegerekend aan de kostendragers.

Nacalculatie (realisatie)

11. De gerealiseerde loonkosten van een persoon worden toegerekend aan kostendragers o.b.v. verdeling van de formatieplaats van deze persoon bij de begroting.
12. De loonkosten van personen die een aanzienlijke bijdrage leveren aan bouwgrondexploitaties, investeringen en overige projecten (voorzieningen) worden toegerekend o.b.v. gerealiseerde productiviteit.

4.6 Directe kosten

13. Uitgangspunt binnen het BBV is om zoveel mogelijk directe kosten direct toe te rekenen aan de kostendragers.

Hulpkostenplaatsen

14. Hulpkostenplaatsen zijn verzamelingen van directe kosten die niet rechtstreeks aan een kostendragers kunnen worden toegerekend.
15. De baten en lasten van deze activiteiten of taken worden eerst verzameld op een hulpkostenplaats en met behulp van een verdeelsleutel toegerekend aan de kostendragers.

4.7 Indirecte kosten (overhead)

16. Het saldo van baten en lasten toegerekend aan taakveld 0.4 Overhead wordt toegerekend aan de kostendragers op basis van arbeidsintensiviteit (een overheadtarief).

4.8 Kostendeckende tarieven en heffingen

17. De stortingen en onttrekkingen in reserves t.b.v. van de overhead worden opgenomen op taakveld 0.10 Mutaties reserves (niet taakveld 0.4 Overhead), maar mogen wel worden meegenomen in de bepaling van de kostendeckende tarieven en heffingen.

4.9 Frequentie van kostentoerekening

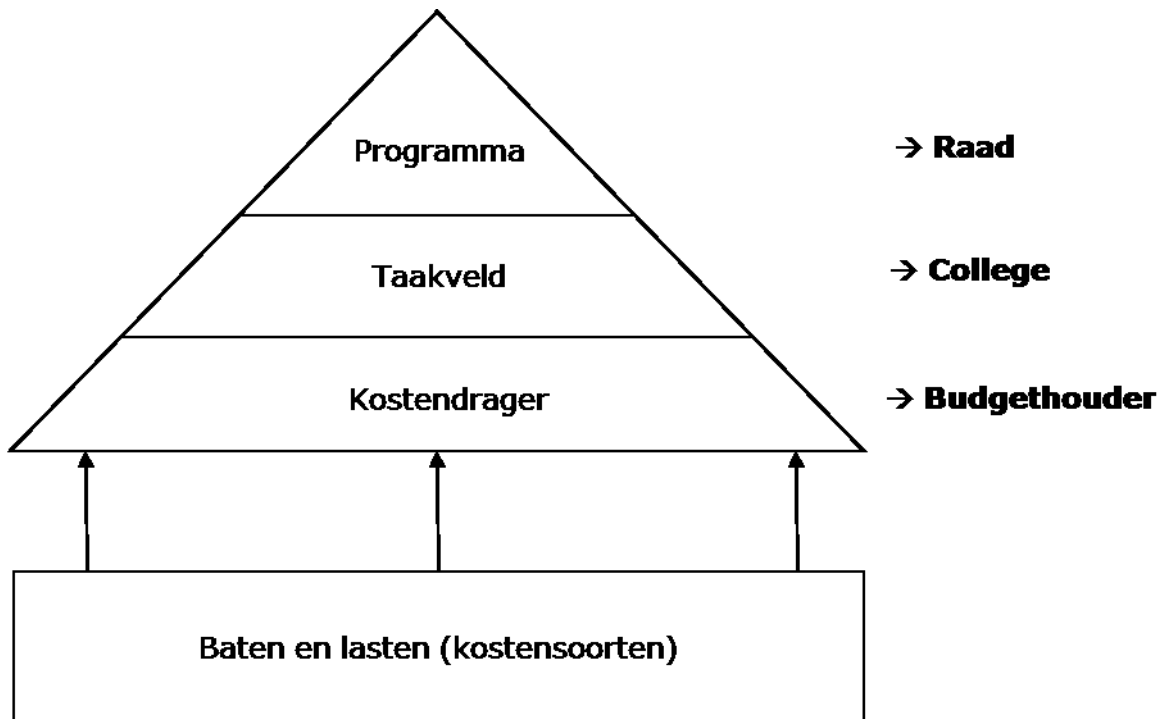
Voorcalculatie (begroting)

18. Eenmaal per jaar bij het opstellen van de primitieve begroting.

Nacalculatie (realisatie)

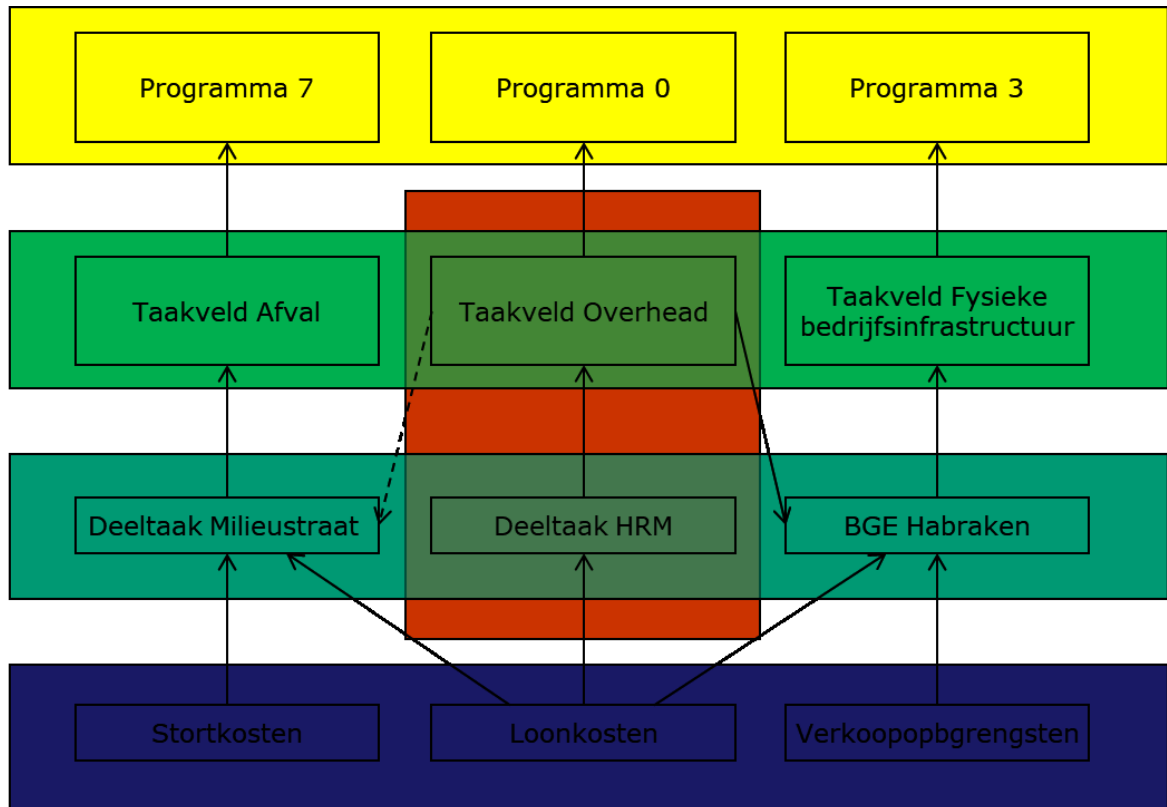
19. Eenmaal per jaar bij het opstellen van de jaarrekening.

Bijlage I: Verantwoordelijkheden baten en lasten

Bijlage II: Voorbeeld kostentoerekening

- Programma's
- Taakvelden
- Kostendragers
- Kostensoorten (baten en lasten)
- Indirecte kosten
- > Intracomptabel (wel opgenomen in boekhouding en externe verslaggeving)
- - - - -> Extracomptabel (niet opgenomen in boekhouding en externe verslaggeving)